

Επιχειρηματικότητα Ι: Θεωρία, Έννοια και Ρόλος

Ενότητα 3 Οικοσύστημα

Γιώργος Παπαγιαννάκης, PhD

*Αναπληρωτής Καθηγητής Επιχειρηματικότητας και Αειφορίας
Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Τμήμα Οικονομικών Επιστημών*

paragiannakis@uop.gr

[linkedin.com/in/gpapagiannakis](https://www.linkedin.com/in/gpapagiannakis)

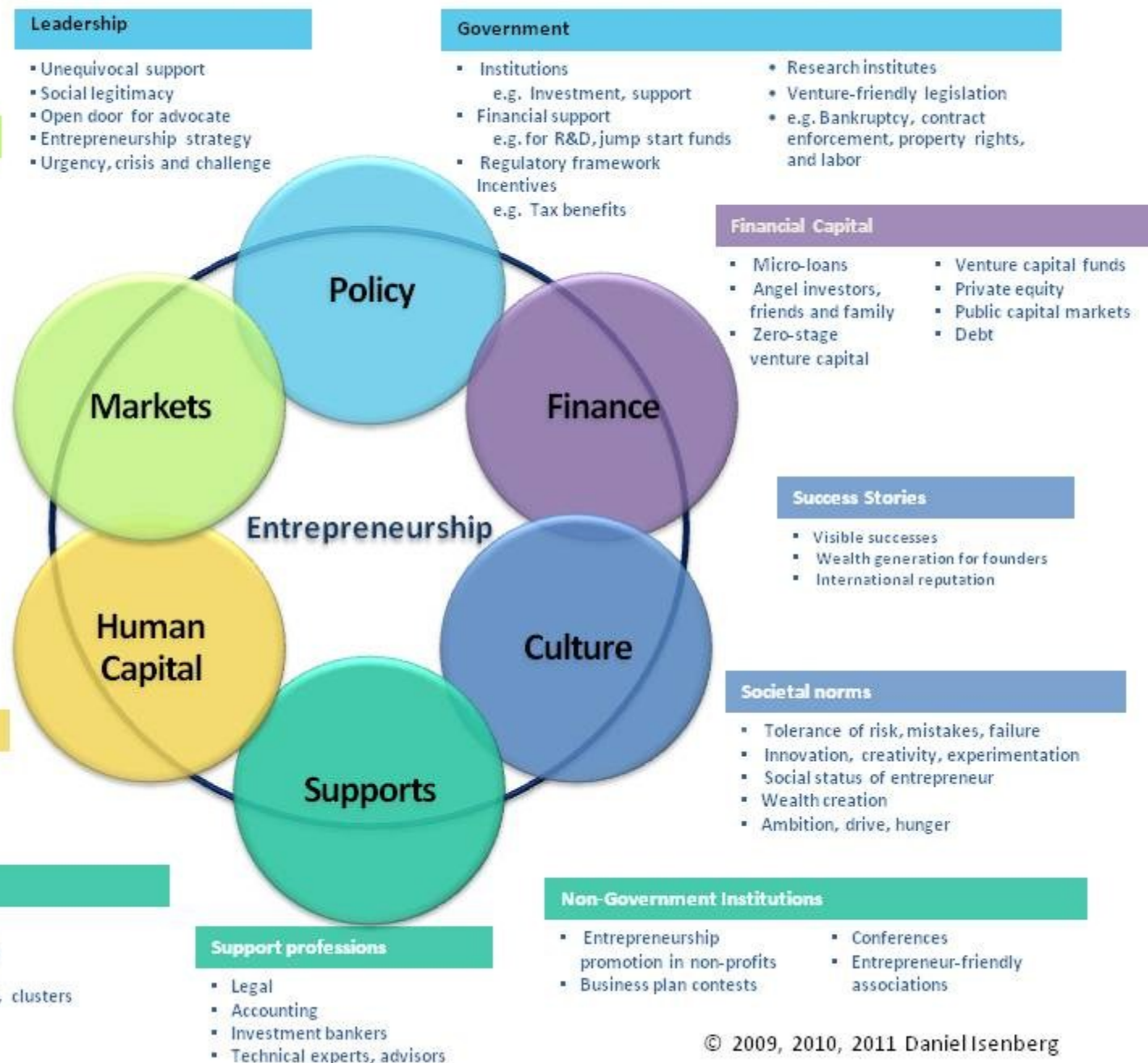

www.gpapagiannakis.com

Είναι το οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον που επηρεάζει την επιχειρηματική δραστηριότητα μιας περιοχής. Περιλαμβάνει μεταξύ άλλων:

- **Επιχειρηματίες**
- Άτομα και θεσμούς με **γνώσεις** και **πόρους** για τους στηρίζουν
- **Κόμβους** επιχειρηματικότητας με ελεύθερη πρόσβαση
- Επιχειρηματική **κουλτούρα**
- Επιτυχημένα παραδείγματα, ιστορίες
- Χρηματοδότηση, αγορές, πολιτικές στήριξης

Domains of the Entrepreneurship Ecosystem

Αποτυπώστε το
οικοσύστημα του
Ισραήλ

Επιχειρηματικό παραγωγικό σύστημα

- ✓ Σύνολο ελληνικών επιχειρήσεων: 821.540
- ✓ Μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ): 821.209
 - 99.9% του συνόλου
 - συνεισφέρουν κατά 87.9% στην απασχόληση
 - έναντι του 66,6% που είναι ο μέσος όρος της ΕΕ
- ✓ Micro- επιχειρήσεις: 800.075
 - 97.4% του συνόλου
 - συνεισφέρουν κατά 62% στην απασχόληση
 - έναντι του 29,7% που είναι ο μέσος όρος της ΕΕ

Αλλαγές στις αγορές, «new eco-system»

- ✓ πιέσεις από ισχυρές πολυεθνικές
 - εξαγοράζουν επιχειρήσεις σε κρίση
 - μειώνουν το κόστος διατηρώντας την ποιότητα
 - αναδιοργανώνουν τη διεθνή αλυσίδα αξίας τους
 - μεταφέρουν ακόμη και την E&A σε αναπτυσσόμενες οικονομίες, ενισχύοντας έτσι τη δυναμική αυτών των οικονομιών
- ✓ πιέσεις από αναδυόμενες πολυεθνικές από χώρες χαμηλού κόστους
 - κάνουν καινοτομίες κόστους
 - προσφέρουν λύσεις για τμήματα αγοράς με χαμηλότερα εισοδήματα
 - βελτιώνουν τη ποιότητα τους χρησιμοποιώντας τεχνογνωσία από ανεπτυγμένες οικονομίες
- ✓ πιέσεις από “niche players” που καινοτομούν και κινούνται διεθνώς

Οικοσύστημα | Ελλάδα | Επιδόσεις

Region

OECD high income

Income category

High income

Population

10,727,668

GNI per capita (US\$)

19,540

City covered

Athens

Download profile

(1,789.7 KB, pdf)

Download snapshot

(831.6 KB, pdf)

DB Rank

79

DB Score

68.4

χαμηλές τιμές => υψηλή θέση

Ease of doing
business in
Greece

Topics	Rank	Score
Overall	79	68.4
Starting a Business✓	11	96.0
Dealing with Construction Permits	86	69.5
Getting Electricity	40	84.7
Registering Property	156	46.9
Getting Credit	119	45.0
Protecting Minority Investors✓	37	70.0
Paying Taxes	72	77.1
Trading across Borders	34	93.7
Enforcing Contracts	146	48.1
Resolving Insolvency	72	53.1

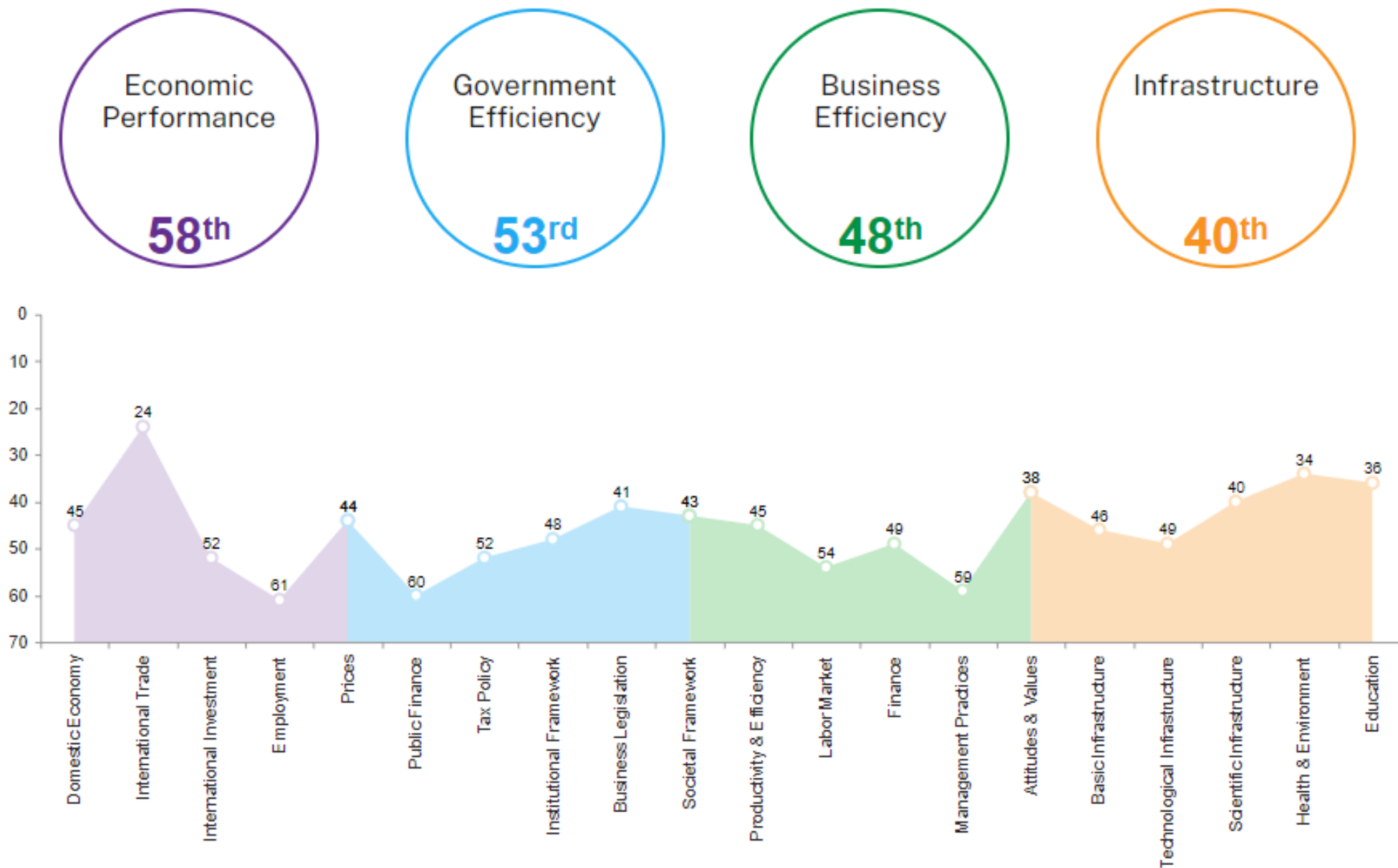
Source: World Bank,
Ease of Doing
Business

Οικοσύστημα | Ελλάδα | Επιδόσεις

IMD World
Competitive
ness report:
Greece

N= 64 countries

Οικοσύστημα | Ελλάδα | Επιδόσεις

Διαφθορά

Rank	Country/Territory	Score	Rank	Country/Territory	Score	Rank	Country/Territory	Score	Rank	Country/Territory	Score
1	Denmark	92	43	Latvia	55	85	Philippines	38	133	Nicaragua	28
2	New Zealand	91	43	Malta	55	85	Sri Lanka	38	133	Timor-Leste	28
3	Finland	89	43	Seychelles	55	85	Thailand	38	136	Cameroon	27
4	Sweden	87	47	Costa Rica	54	85	Trinidad and Tobago	38	136	Iran	27
5	Norway	86	47	Hungary	54	85	Zambia	38	136	Kyrgyzstan	27
5	Switzerland	86	47	Mauritius	54	94	Armenia	37	136	Lebanon	27
7	Singapore	84	50	Georgia	52	94	Colombia	37	136	Nigeria	27
8	Netherlands	83	50	Malaysia	52	94	Egypt	37	136	Russia	27
9	Luxembourg	82	50	Samoa	52	94	Gabon	37	142	Comoros	26
10	Canada	81	53	Czech Republic	51	94	Liberia	37	142	Uganda	26
11	Australia	80	54	Slovakia	50	94	Panama	37	142	Ukraine	26
12	Germany	79	55	Bahrain	49	100	Algeria	36	145	Bangladesh	25
12	Iceland	79	55	Jordan	49	100	China	36	145	Guinea	25
14	United Kingdom	78	55	Lesotho	49	100	Suriname	36	145	Kenya	25
15	Belgium	76	55	Namibia	49	103	Bolivia	35	145	Laos	25
15	Japan	76	55	Rwanda	49	103	Mexico	35	145	Papua New Guinea	25
17	Barbados	74	55	Saudi Arabia	49	103	Moldova	35	150	Central African Republic	24
17	Hong Kong	74	61	Croatia	48	103	Niger	35	150	Paraguay	24
17	Ireland	74	61	Ghana	48	107	Argentina	34	152	Congo Republic	23
17	United States	74	63	Cuba	46	107	Djibouti	34	152	Tajikistan	23
21	Chile	73	64	Oman	45	107	Indonesia	34	154	Chad	22
21	Uruguay	73	64	The FYR of Macedonia	45	110	Albania	33	154	Democratic Republic of the Congo	22
23	Austria	72	64	Turkey	45	110	Ecuador	33	156	Cambodia	21
24	Bahamas	71	67	Kuwait	44	110	Ethiopia	33	156	Myanmar	21
25	United Arab Emirates	70	67	South Africa	44	110	Kosovo	33	156	Zimbabwe	21
26	Estonia	69	69	Brazil	43	110	Malawi	33	156	Burundi	20
26	France	69	69	Bulgaria	43	115	Côte d'Ivoire	32	159	Syria	20
26	Qatar	69	69	Greece	43	115	Dominican Republic	32	159	Angola	19
29	Saint Vincent and the Grenadines	67	69	Italy	43	115	Guatemala	32	161	Guinea-Bissau	19
30	Bhutan	65	69	Romania	43	115	Mali	32	161	Haiti	19
31	Bhutan	65	69	Senegal	43	119	Belarus	31	161	Venezuela	19
31	Botswana	63	69	Swaziland	43	119	Mozambique	31	161	Yemen	19
31	Cyprus	63	76	Montenegro	42	119	Sierra Leone	31	166	Eritrea	18
31	Portugal	63	76	Sao Tome and Principe	42	119	Tanzania	31	166	Libya	18
31	Puerto Rico	63	78	Serbia	41	119	Vietnam	31	166	Uzbekistan	18
35	Poland	61	79	Tunisia	40	124	Guyana	30	166	Turkmenistan	17
35	Taiwan	61	80	Benin	39	124	Mauritania	30	169	Iraq	16
37	Israel	60	80	Bosnia and Herzegovina	39	126	Azerbaijan	29	170	South Sudan	15
37	Spain	60	80	El Salvador	39	126	Gambia	29	171	Afghanistan	12
39	Dominica	58	80	Mongolia	39	126	Honduras	29	172	Sudan	11
39	Lithuania	58	80	Morocco	39	126	Kazakhstan	29	173	Korea (North)	8
39	Slovenia	58	85	Burkina Faso	38	126	Nepal	29	174	Somalia	8
42	Cape Verde	57	85	India	38	126	Pakistan	29			
43	Korea (South)	55	85	Jamaica	38	126	Togo	29			
			85	Peru	38	133	Madagascar	28			

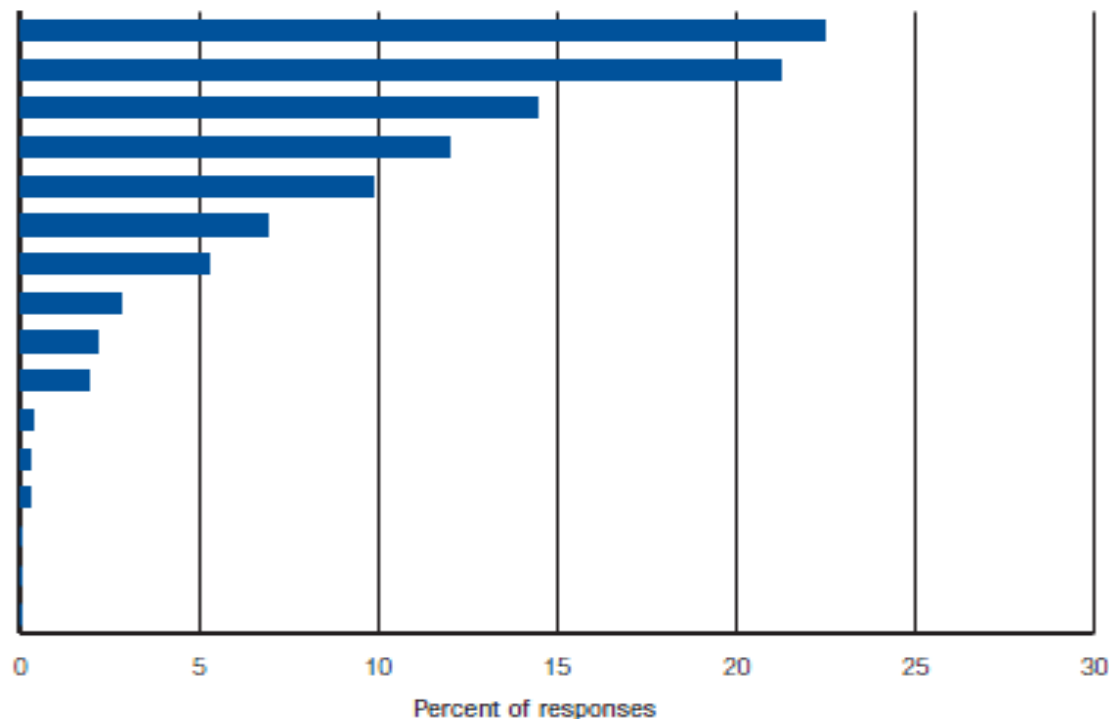
Ανασταλτικοί παράγοντες

- ✓ Παραλυτική γραφειοκρατία, υπερβολικός χρόνος αναμονής
- ✓ Συχνή έλλειψη διαφάνειας στις διαδικασίες
- ✓ Υψηλή διαφθορά (*www.transparency.org*)
- ✓ Εργατικό κόστος;
- ✓ Φορολογικά αντικίνητρα
- ✓ Έλλειψη υποδομών
- ✓ Ανεπαρκείς μηχανισμοί υποστήριξης και χρηματοδότησης
- ✓ Μικρό μέγεθος αγοράς
- ✓ Ακόμη κωδικοποιημένη κοινωνική/επιχειρηματική κουλτούρα
- ✓ Ελλάδα: πρώτη στην αποφυγή ανάληψης κινδύνου (Hofstede)
- ✓ Αντιμετώπιση «με φόβο» ξένων επιστημόνων/ εργαζομένων

Ανασταλτικοί παράγοντες

The most problematic factors for doing business

Access to financing	22.4
Inefficient government bureaucracy	21.2
Tax regulations	14.5
Policy Instability	12.0
Tax rates.....	9.8
Corruption	6.9
Restrictive labor regulations	5.2
Inadequate supply of Infrastructure.....	2.8
Government Instability/coups	2.2
Insufficient capacity to Innovate	1.9
Poor public health	0.4
Inadequately educated workforce.....	0.3
Poor work ethic in national labor force	0.3
Foreign currency regulations.....	0.1
Inflation.....	0.1
Crime and theft	0.0

Βήματα μπροστά

- > Υψηλά καταρτισμένοι επιστήμονες και μηχανικοί
- > Μεγάλο ποσοστό των νέων εταιρειών βασίζεται στην καινοτομία και όχι μόνο στο χαμηλό κόστος, είναι εξωστρεφείς και ακολουθούν διεθνή ανάπτυξη π.χ. Pharmaten, blueground
- > Βελτίωση της επιχειρηματικής κουλτούρας
- > Συσσωρευμένη γνώση και υποστήριξη (π.χ. incubators) σε νέες επιχειρήσεις
- > Ελληνικά επενδυτικά κεφάλαια υψηλού ρίσκου (π.χ. VentureFriends)
- > Δημόσιες και ιδιωτικές πρωτοβουλίες υποστήριξης της επιχειρηματικότητας π.χ. υπηρεσία μιας στάσης, Corallia, Openfund II, Unifund, Egg (enter go grow), ACEin

Βήματα μπροστά

Μεγάλες εταιρείες του εξωτερικού επιλέγουν τις ελληνικές Startups!

Startups

Marquee customers

ATYPON	 THOMSON REUTERS®	 MARK ALLEN GROUP	 sage	 ELSEVIER	WILEY
 balena	 monzo	 BOSCH			nurx
BETA ^B SIMULATION SOLUTIONS	 Ford	 RENAULT	DAIMLER		
 blueground	 BCG		SAMSUNG	 Pfizer	 ORACLE®

<https://startupper.gr/vipnews/54260/megales-etairies-exoterikou-ellinikes-stratups/>

Incubators

- Ομάδες σε πολύ αρχικό στάδιο
- Ζητάνε να υπάρχει μια ιδέα ή ένα business plan
- Χρόνος παραμονής: 6 μήνες – 2 χρόνια
- Δέχονται με αιτήσεις ή μέσω συνεργασιών με διάφορους φορείς και πανεπιστήμια

Τι προσφέρουν

- Υποδομές, γραφεία, εξοπλισμό
- Σεμινάρια, ομιλίες, mentoring
- Εξεύρεση ανθρώπινου δυναμικού
- Χρηματοοικονομικές συμβουλές κ.α.

Incubators (Ελλάδα)

EGG (enter•go•grow) by Eurobank is an Athens-based acceleration programme and incubator, part of Eurobank's corporate social responsibility programme.

Corallia acts as a cluster facilitator in specific sectors (gaming and creative technologies, nano/microelectronics-based systems and applications, space technologies and applications).

Innovathens is a state funded incubator managed by “Technopolis”

Athens Centre for Entrepreneurship and Innovation (Aceln) is part of the Athens University of Economics and Business, and is focused on student-centered innovation and startup ideas.

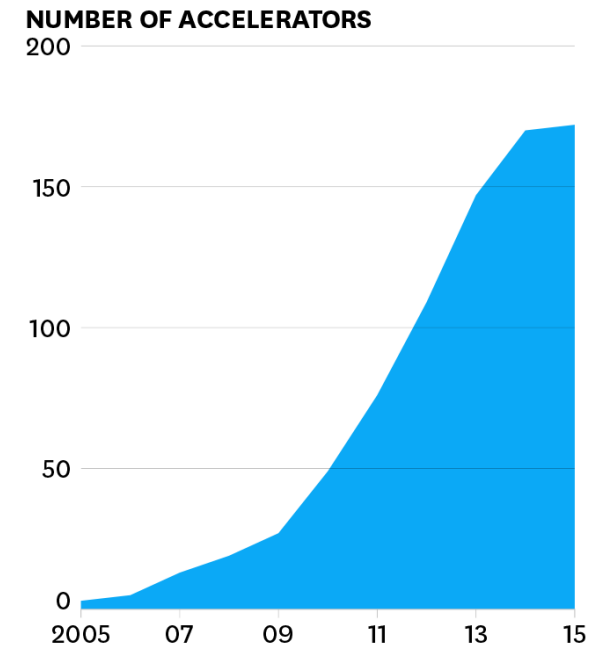
The Athens Startup Business Incubator (Th.E.A.) of the Athens Chamber of Commerce and Industry (ACCI) for entrepreneurship promotion.

Industry Disruptors - Game Changers is a non-profit/non-governmental organisation established in 2014.

Accelerators

- Υποστηρίζουν επιχειρήσεις σε αρχικά στάδια (early-stage) με προοπτικές ανάπτυξης (growth-driven)
- Ζητάνε να υπάρχει business model και MVP
- Είναι περιορισμένης διάρκειας (fixed-term), συνήθως 2-6 μήνες
- Μόνο το 1-3% των αιτήσεων γίνονται αποδεκτές
- Καταλήγουν στην Demo day όπου οι ομάδες παρουσιάζουν την ιδέα σε επενδυτές

The Number of Startup Accelerators in the U.S. Has Risen Dramatically

SOURCE PITCHBOOK DATA; PRIMARY RESEARCH AND CALCULATIONS BY IAN HATHAWAY © HBR.ORG

Τι προσφέρουν

- Χώρους και υποδομές
- Εξειδικευμένα σεμινάρια
- Workshops και mentoring σε συγκεκριμένα θέματα (π.χ. νομικά, ανάπτυξη προϊόντος, pitching)
- Διασυνδέσεις με άλλες ομάδες, επενδυτές, με τον κλάδο
- Ορισμένες φορές προσφέρουν και χρηματοδότηση (\$10K- \$120K)

Μια σύγκριση των αποφοίτων επιταχυντών με ένα σύνολο παρόμοιων επιχειρήσεων, οι οποίες αντλούσαν χρηματοδότηση από business angels, διαπίστωσε ότι οι απόφοιτοι των επιταχυντών είναι πιθανότερο να λάβουν τον επόμενο γύρο χρηματοδότησής τους πολύ νωρίτερα καθώς και πιθανότερο να εξαγοραστούν ή να αποτύχουν!

Παραδείγματα

Location California USA
#Startups 2,000
#Exits >192

Examples

Location California USA
#Startups 2,300
#Exits >162

Location Colorado USA
#Startups >1600
#Exits >130

Zipline

Accelerators (Ελλάδα)

Metavallon is an Athens-based accelerator that managed to run 3 acceleration batches to date while deploying around €200K in total funding in pre-seed tickets. Roadcube, an alumnus, has raised \$174K including other investors. No other alumni has managed to raise further funding (seed or series A). Survival rate is less than 50% to date.

Startech Ventures is an incubator, accelerator and investment organisation in Athens. In the past 4 years it has supported and invested approximately €1.3M in 10 companies, including AbZorba Games - a company that creates casino type games.

Venture Garden, an education-centric acceleration programme in Thessaloniki and Athens supported by the Hellenic Initiative.

Stage Two, a Thessaloniki-based programme managed by Atlantis Consulting.

Δείκτες Επιχειρηματικής Δραστηριότητας

➤ Ανθρώπινοι Πόροι

Αριθμός **ερευνητών** σε σχέση με το συνολικό ανθρώπινο δυναμικό
Αριθμός **διδακτορικών** στις επιστήμες σε σχέση με τον πληθυσμό και τον συνολικό αριθμό διδακτορικών

➤ Δημόσιες και Ιδιωτικές Επενδύσεις

Συνολική δαπάνη για **E&A** σε σχέση με το ΑΕΠ
Μέρος του ετήσιου κρατικού **προϋπολογισμού** που κατανέμεται σε έρευνα
Ποσοστό επενδύσεων κεφαλαίων επιχειρηματικού κινδύνου (**venture capital**) στα πρώτα στάδια νέων επιχειρήσεων σε σχέση με το ΑΕΠ

Δείκτες Επιχειρηματικής Δραστηριότητας

- **Επιστημονική και Τεχνολογική Παραγωγικότητα**
Αριθμός κατά κεφαλήν **ευρεσιτεχνιών** (patents)
Ποσοστό καινοτόμων εταιρειών που **συνεργάζονται** με άλλες εταιρείες/πανεπιστήμια/δημόσια ερευνητικά ινστιτούτα
- **Επίδραση Ε&Α στην ανταγωνιστικότητα και στην απασχόληση**
Συνεισφορά στην ανάπτυξη από **βιομηχανίες υψηλής τεχνολογίας** (π.χ. τηλεπικοινωνίες, τεχνολογία πληροφορικής, ηλεκτρονικό εμπόριο, νέα υλικά)
Μερίδιο στη συνολική **απασχόληση** από βιομηχανίες υψηλής τεχνολογίας

- Αύξηση λόγου ανταμοιβής προς κίνδυνο
 - Φορολογικά κίνητρα
 - Εγγυήσεις δανείων
 - Μακρο-οικονομική σταθερότητα
- Επέκταση επιχειρηματικών ευκαιριών
 - Πολυμερείς συμφωνίες
 - Προώθηση εξαγωγών
 - Χαλάρωση ρυθμίσεων
 - Ανταγωνισμός
- Δημιουργία κουλτούρας επιχειρηματικότητας
 - Υποστήριξη της εκπαίδευσης
 - Υποστήριξη σε προγράμματα επιχειρηματικής καθοδήγησης
- Προγράμματα ενίσχυσης πόρων
- Ευελιξία αγοράς εργασίας
- Μεταναστευτική ευελιξία
- Διάχυση πληροφοριών
- Πρόσβαση σε κεφάλαια
- Προστασία δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας

- ✓ Πώς αντιλαμβάνεστε το περιβάλλον της επιχειρηματικότητας;
- ✓ Θα μπορούσατε να δραστηριοποιηθείτε σε αυτό το περιβάλλον;
- ✓ Έχετε επιχειρηματικές προθέσεις;
- ✓ Για ποιους λόγους θα επιθυμούσατε να δημιουργήσετε τη δική σας επιχείρηση;